

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred ene krono za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Slovenski mladeniči, kvišku!

Prva skrb pridnih starišev so njih sinovi, kajti njim bodo izročili svoje ime in svoje premoženje. Slabo vzgojeni sinovi jim omadežujejo dobro ime in napravijo s trudom pridobljeno imetje, pošteni sinovi pa so v čast rodbinskemu imenu in skrbni varuhi očetovega doma in posestva.

Narod je velika družina, in za narodno čast in domačo zemljo delujoči rodoljubi so v nekem smislu stariši naroda. Tudi vestni rodoljubi si skrbijo za vredne naslednike, ki se bodo tudi pozneje, ko bodo njih kosti že trohnele v grobu, nadaljevali delo za narod, za njegovo čast, njegov ugled in njegovo blagostanje v vrsti drugih narodov. In kdo so ti nasledniki nego mladi, osobito mladeniči.

Slovenski mladeniči! S strahom in z veseljem se ozirajo slovenski rodoljubi na vas; s strahom, da bi ne zapustili svojega naroda ali dovolj krepko ne branili njegovih najdražjih svetinj; z veseljem, ker njim vaše navdušeno, samozavestno nastopanje daje upanje, da bo tudi v vaših rokah ponosno vihrala slovenska zastava, da boste tudi vi z vsem naporom delovali, da se ohranijo našemu narodu njih sveta vera, mili jezik in krasna slovenska zemlja.

Dne 14. maja je bilo v Mariboru, kakor smo že v zadnji številki kratko naznanili,

posvetovanje nekaterih slovenskih mladino-ljubov in odličnih mladeničev o bodočem delovanju za probudo in izobrazbo naših mladeničev. Sklenilo se je, prirediti štiri velike mladeniške shode za posamezne okraje in sicer pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, na Črnigori pri Ptuj, v Kozjem in Petrovčah. Ti shodi sami bodo že nosili znak, v kakem duhu naj napreduje naše slovensko mladeništvo. Najprej bode povsodi slovesna služba božja, potem slavnostno zborovanje izven cerkve. Prisegali bomo na teh shodih zvestobo veri in domovini, zbirali se bomo pod zastavo katoliško in narodno ter delali načrte za prihodnost.

Vrli slovenski mladeniči! Kmalu vam bode naznanjen tudi čas nameranih shodov in njih natančnejši spored. Prosite že danes svoje ljube stariše, da vas pustijo na te shode, ako bo čas in vam ne bodo morda gmotni stroški preveliki. Jako razveseljivo bi bilo, ako bi vas spremljali tudi vaši očetje na shod. Naj bodo priča, za kaj se vi navdušujete, za kake vzore gore vaša mlada srca! Naj bodo priča prisege, da hočete ostati poslušni otroci svete katoliške cerkve, zvesti sinovi premile slovenske domovine in po visoki izobrazbi koprneči mladeniči.

Slovenski mladeniči! Sovražniki od vseh strani divjajo vedno bolj brezobzirno

proti našemu narodu. Naj se torej sklenejo vaše vrste, rama ob rami se pripravljajte že sedaj, da boste krepko branili dedovino svojih očetov in pradedov. Sovražna moč naj se pobija ob vaših neomahljivih vrstah! Slovenski mladeniči, kvišku!

Hrvatska v hudih dneh.

Vstaja, ki že traja 1½ meseca in o kateri smo že poročali, je danes razširjena čez vso deželo. Vsa Hrvatska je pod orožjem. Ker je stvar jako resna in pomembna, hočemo danes o njej izpregovoriti nekoliko več.

Pravice Hrvatske.

Hrvatska je od nekdanj samostalna kraljevina, le da ima vsled pogodbe z Ogrsko istega kralja kakor ta-le. Radi tega imata obe kraljevini skupno vlado, in ker tvorita del naše države, tudi skupno vojaštvo; v vsem drugem pa se ima po zakonu vsaki pustiti prostost, seveda v okvirju cele monarhije. Skupna vlada ima sedež v Budapešti, kjer je tudi kasa za skupne stvari.

Nameni Madžarov.

Tega razmerja med obema kraljevinama pa se Madžari, ki so danes že požidovljeni do zadnje kaplje krvi, in ki z nemškim

Za vero in dom.

Črtica z Balkana. Nap. Makso Železnik.

Mrzlo, ledeno je zašlo solnce za najvišjimi vrhunci Balkanskih gor in z nekako vznemirjajočo hitrostjo so se jeli pogrezati velikanski gozdi v večerni mrak. Podobni okamenelim velikanom so stali stoletni hrasti ob slabo razhojeni stezi, nečuteč mraza, ne teže snega, kateri se jim je ugnjezdil med veje in jih pripogibal k tlom. — Povsod je vladala bajno strašna tihota, le tu in tam je zaprasketalo po deblu mogočne bukve in ga razgnalo, kedo? — mraz! In zopet je zavladal okoli in okoli mir. Polna luna je priplavala na nebo in razsvetlila z bledim svitom pot, kateri sta stopala dva človeka. Kar obstoji prvi mož že sivih las, in se obrne k dečku, skoro še otroku, kateri je stopal za njim.

»Te zebe Milan?«

»Zebe me ded!«

Zbal se je starec tega otročjega glasu, tako zategnjeno je odmevalo po gozdu v noč. »Zebe me ded.« Trdno je prijel otroka za roko in ga vlekel za seboj.

»Bova kmalu pri Bogu.«

»Da, med tem pa molč.«

Deček je vpel pogled v zvezdnato nebo in njegove ustnice so šepetale Oče naš... Starcu so jele rojiti različne misli po glavi. Prvo je spodrinila druga in to tako dolgo, dokler mu niso prišli na misel oni trenutki, kateri so bili najstrašnejši njegovega življenja. Mislil je na oni dan, ko je zgubil ženo in sina. V živih barvah so se mu risali grozni prizori v duši, še jedenkrat je v duhu preživel vso grozo istega dne. Videl je, kako se je nagnilo krvavo rudeče solnce k zatonu, videk je od ognja goreče vasi, zažgane od divje turške druhali.

Gledal je, kako so padali čili sinovi Balkana, katerim je bila ljubša junaška smrt, kot življenje, posvečeno Mohamedu in njegovi veri. Gledal je, kako so se krvi pijani turški divjaki živinsko spozabljali nad ženami in devami pred očmi zvezanih mož in umirajočih očetov. Vse te strašne prizore gledal je takrat starec skozi okno svoje koč. V kotu pred razpelom klečala je žena in molila, ... zgodi se tvoja sveta volja kakor v nebesih tako tudi na zemlji... Njemu na strani stal je njegov sin Ivan, katerega oko je topo zrlo tje, kjer se je

rušila cerkev v pepel, kjer so se v obupu zaganjale deve v plamen gorečih hiš, samo da si rešijo deviško čast. Rad bi bil planil tje doli, na mesto groze in obupa in se boril za svoje in drugih življenje, a vedel je, da tudi hišo njegovega očeta čaka enaka osoda in da bo imel braniti očeta, mater in sina. Zopet je zdrknila skozi suhe prste starke v kotu jagoda na molek po vrvi navzdol in ona je šepetala ... zgodi se tvoja volja ... Kar se zgane starec ob oknu, kateri je dosedaj stal podoben mrtvemu kipu, zgrabi nečaka, malega Milana in ga z krikom »so že tukaj« ponese v stransko sobo. In res, komaj so se zaprla vrata za njim, že je planil z krvjo oškropljeni Turčin v sobo, zavihtel golo sabljo nad glavo starke in ji vsekal globoko rano, da se je takoj mrtva zgrudila na tla. Ta čin bil je prizor le kratkega trenutka, materi ni bilo več moči rešiti življenje, o tem ni dvomil Ivan, le osveta mu je še preostajala, le maščevati se je še mogel nad morilcem svoje matere. V sveti jezi je planil nad Turčina, mu zvil sabljo iz rok, in ga z njegovim lastnim orožjem prebodel, da je s krikom »Alah«

cesarjem igrajo pod istim klobukom, poslužujejo, da bi z zvijačo, podkupovanjem in nasilstvom Hrvatsko pomadžarili, iz kraljevine hrvatske naredili madžarsko provincijo.

Trpljenje Hrvatske zadnjih 20 let.

Vlasti se dela zadnjih 20 let, odkar je kraljev namestnik, ki se imenuje ban, neki Khuen Hedervary, na vse kriplje. Od hrvatskega ljudstva niti 3%, nimajo volilne pravice, in še ti so večinoma uradniki, ki morajo voliti, kakor Madžari hočejo. Obče znano je, da se volitve poslancev na Hrvatskem vselej vrše pod najkrutejšim nasilstvom in ob prelivanju krvi. Vsakokrat je po 10, 20, 30 in tudi več kmetov mrtvih. Kogar smatrajo že pred volitvijo za »nevarnega«, ga navadno odženejo v zapor, kjer ga drže tako dolgo, dokler ni volitev končana.

Vsled takih volitev Hrvatska v budapeštanskem državnem zboru nima hrvatsko mislečih poslancev, in Madžari delajo s hrvatskim ljudstvom kakor svinja z mehom.

Davki so na Hrvatskem tako grozni, da se več ne dajo prenašati. Zato hrvatske družine gredo druga za drugo na boben, in ljudje se izseljujejo trumoma. Skoro ena desetina ljudstva je že zapustila domovino ter šla čez morje. Tako izgublja dežela najboljše delavne moči. Ostalo ljudstvo pa je tako izsesano, da živi v največjem uboštvi, ki si ga moremo misliti. Večji del posestev je v rokah Madžarov, Židov in odpadnikov ali takozvanih madžaronov.

Denar pa, ki ga Hrvatje z davkom plačujejo, potlačijo Madžari izvečjega v svojo lastno kaso, in si z njim stavijo po madžarski zemlji železnice in ceste in delajo druge naprave, ki madžarstvo jačijo, Hrvatsko pa ugonablajo.

Sodišča so skoro le za to, da kaznujejo in zapirajo Hrvate. Občine so brez pravic.

Krivi in jemljejo se pa tudi narodne pravice. Madžarsčina se vsiljuje po šolah, železnicah in uradih. In na javna poslopja, ki jih je ljudstvo moralo dati staviti, se nalašč delajo le madžarski napisi in postavljajo ljudstvu v porog in zasrambo madžarske zastave.

telebil mrtov na tla. Sedaj so pridrli ostali Turki v hišo, hoteč maščevati smrt padlega tovariša. A Ivan ni bil več brez orožja, začel je sekati po turških glavah, noben udarec ni zgrešil danega mu cilja. Turki nepričakujoč tako pogumnega napada, so se jeli umikati v vežo, a Ivan jih je rinil vedno dalje, dokler niso bili na planem pred kočo. Tu se je vnel nejeđen boj na novo. Pol stotine Turkov se je gnjetlo v polkrogu okoli Ivana, vsak si je hotel pridobiti glavo junaka.

Stoki umirajočih v hiši, kjer se je pred par trenutki boril Ivan, niso dali starcu, da bi še delj časa ostal v stranski sobi, šel je gledat. Pri pogledu na njegovo mrtvo ženo, se mu je v bolesi krčilo srce, a skrb ga je gnala ven za sinom, gnala ga je ven na prizorišče strašnega boja. Tu je videl starec prizor, kateri ga je navdajal obenem s strahom in ponosom. Ivan, naslonjen na steno koče, boril se je jednak sokolu, katerega napada jata orlov. Debele potne kaplje so mu stale na čelu, kri mu je zalila obraz in težko je dihal vsled prevelikega napora, a vendar je neusmiljeno vihtel meč, vsacega je posekal, kateri se

Pošteni časniki pa, kolikokrat o teh razmerah hočeje pisati, so zaplenjeni, nalagajo se tudi grozne denarne globe, uradniki pa se zapirajo. Velikega škofa Strossmayerja list »Obzor« n. pr., ki izhaja vsak dan, je bil v zadnjih 20 letih zaplajenjen 958 krat, torej vsak teden enkrat.

Povod vstaji.

Hrvatsko pohlevno ljudstvo je dolgo trpelo, a nazadnje vendar djalo: Svaka sila do vremena. Vreme je tu!

Oglasili so se blagi domoljubi in klicali ljudstvo k shodom, naj se o tem posvetuje, kako si hoče pomagati. Ali Khuen Hedervary je vse te shode dal prepovedati, vodje pa zapreti.

Vstaja.

Zdaj je obupanemu ljudstvu zavrela kri. Skrčilo je pesti in na glas jelo upiti po božji pravičnosti, pa tudi naravnoč ustavljati se tlačiteljem. In tako je prišlo do vstaje. Vendar se ljudstvo pri vsej razburjenosti toliko premaguje, da si ohranjuje potrebno treznost. Ljudstvo pravi naravnoč, da hoče kralju in Avstriji ostati zvesto, in da so njega koraki namenjeni le zoper krivično vladu. Ali te-le ne mara več prenašati in v prvi vrsti zahteva, da kralj bana Khuen Hedervarya odstavi.

Hedervary pa ni človek, ki bi se dal z lahka v kozji rog ugnati. On ve za to skrbeti, da kralj resnice ne izve ter da si pri njem ohrani zaupanje, pa se tudi ne plaši pred najkrutejšimi sredstvi, ki jih je moči uporabljati vladnemu mogotcu zoper revno ljudstvo. Ban je djal, da se prej da obglaviti nego popusti.

In tako se Hrvatska že 1½ meseca vlada z verigami, svinčenkami in vrvjo. Malone nad vsakim večjim krajem je izrečena nagla sodba, to je, da je človek v par urah ujet, sojen in tudi obešen. Vojaštva iz raznih dežel (ker domači polk noče streljati na svoje ljudi), žandarmerije, policistov in detektivov (preoblečenih policistov) vse mrgoli. Dne 19. maja n. pr. je bilo 21 obešenih in 40 ubitih, dne 21. je bilo samo v Zagrebu in sicer zvečer 60 oseb aretiranih, 40 ranjenih, od teh 15 težko. Ječe so polne hrvatskega ljudstva vseh stanov: kmetov, obrtnikov, advoka-

katov, hlapcev, urednikov, zdravnikov, duhovnikov, dijakov, bogoslovcev, žen, deklet in celo otrok. Zapirajo jih že v magacine. Vseh zaprtih je nad 3000. V Zagrebu je iz vsake hiše nekdo zaprt. Ranjencev je mnogo nad 1000; koliko ustreljenih! Hišne preiskave se vrše noč in dan in nikdo ni trenutka varen, da ga ne odvedejo z bajoneti, tudi ne, če je v bolnišnici. Duhovniki se z verigami vkle-njeni tirajo v ječe. Visokošolski dijaki se izključujejo na 3—10 let. Kdor le in če še tako pohlevno izrazi sočutje z zatiranci, ali kdor je le sumljiv pride pod ključ.

Vkljub temu pa se ljudstvo po mestih trumoma vali skozi ulice pojoč pesem »Lepa naša domovina« in kričoč »Proč s Hedervarijem!« In zraven tega nosi zlato ljudstvo avstrijske zastave. V Hreljinu pri Bakru so bile 22. maja pred sodnika pozvane žene in dekleta. Vse so prišle okinčane s hrvatsko trobojnicu, a zato so bile tudi vse na mestu zaprte. Zvečer okoli 7. ure je prišla kompanija vojakov ter njih 33 odvedla na postajo Plase, kjer so jih zaprli v ondotne magacine; a one so veselo prepevale »Lepa naša domovina« ter vzklikale: »Živela Hrvatska! Dol z banom!« 24. maja je bila tudi v Dragi proglašena nagla sodba. A po proglasu se je vsa Draga nakitila s hrvatskimi trobojnicami. Dekleta so s trobojnimi trakovi preko prs po Dragi prepevale rodoljubne pesmi, na večer pa so se zbrale in glasno molile za srečo in svobodo naroda hrvatskega. V Bakru je množica upila: »Proč z banom ali pa umremo!«

Hrvatski časniki pa o vsem tem ne smejo pisati niti pičice. Še brzojavljati ali telefonirati se ne more. Do zdaj so se brzojavke na Štajersko oddajale v Brežicah, ali tudi to je zdaj prepovedano. Celo pisma se odpirajo; nepomenljiva se adresatu sicer dopošljejo, a odprta z opombo »Komisionalno otvorjeno«.

Ali se nikdo ne poteguje za Hrvate?

Pač. Ker hrvatski narod v ogrskem državnem zboru nima zagovornika, so avstrijski jugoslovanski poslanci v našem državnem zboru vlado poprosili, naj posreduje pri ogrski vladi. Toda ministrski

je upal v polkrog, ki ga je risala njegova sablja po zraku. Ko je uvidel poveljnik turške čete, da so vsi poskusi, dobiti Bolgara živega v pest, brezuspešni in da mu pada mož za možem, ustrelil je z daljave nanj. Težko zadet zgrudil se je Ivan na tla. Kakor trop lačnih volkov, so se sedaj hoteli vreči Turčini nanj, da bi ga po nečloveško razmesarili, a vse je prehitel njih poglavar in skočil Ivanu na prsa, govoreč:

»Diaur! če ti je življenje drago, priseži, da se hočeš boriti za dežele in vero velikega Mohameda«.

»Sin sem zemlje Bolgarske in veren kristjan, le kot tak hočem živeti in umreti«, bil je odgovor v svoji krvi ležečega junaka. »Umri toraj«, siknil je kruti Turčin, zdril sabljo in jo porinil Ivanu skozi prsa globoko v zemljo. Na domovinska tla z ostrim mečem pripet, umiral je junak za dom in vero. Starec stal je ob strani, gledal junaški boj svojega sina, gledal junaško njegovo smrt. Vedel je, da se sedaj tudi njemu bližajo zadnji trenutki življenja, ni se bal smrti, le za nečaka, kateri se je boječe oklepal njegovih nog, je hotel ži-

veti, le zaradi njega je hotel prositi milosti. Padel je pred poglavarja na kolena, oklenil se njegovih nog in prosil naj mu pustijo življenje. »Priseži«, govoril je Turk, »da sprejmeš vero Mohameda in da kolneš Boga kristjanov«.

»Prisežem«, zvalo se je starcu bolestno iz prs, ker vedel je, da je govori krivo prisego.

A Turk je nadaljeval. »Priseži, da vzgojiš tega dečka v veri velikega preroka, da se bo boril za zemlje in vero njegovo«.

In zopet je zastokal starec, »prisežem«.

Med tem je švignil plemen iz strehe njegove koče, Turki so pobrali, kar je imelo kaj vrednosti, zajahali konje in se poizgubili v daljavi.

Starec je skopal jamo, v katero je položil ženo in sina. Krvavo rudeča luna je priplavala na nebo, krvavo rudeča, kakor da bi se napila prelite krvi kristjanov in gledala doli na tužno bolgarsko zemljo, kjer sta ob svežem grobu klečala dva človeka; prvi je molil za zveličanje dveh duš, deček ob njegovi strani je pa mislil o lepih nebesih, v katerih je sedaj že ljubljenu mu oče.

predsednik Körber jim je odgovoril, da jih onostranske razmere nimajo nič brigati in da se avstrijska vlada ne mara mešati v ogrske zadeve. Poslanci so nato sklenili stopiti pred cesarja samega, mu položaj resnično razložiti ter poprositi pomoči. Ali Körber jim je pristop do cesarja zabil. Še tega ni dovolil, da bi samo 3-4 poslanci stopili pred cesarja. Sicer pa cesar dobiva na stotine brzojav, v katerih se prosi pomoči. Nasprotno pa je Körber poslanca zavrnil jako oholo in skrajno razžaljeno, da se na Hrvatskem nikomur ne krivi las, ter govorniku Biankiniju celo rekel, da ne govori resnice. Prosili so že tudi hrvatski škofje cesarja, naj odstrani bana in pred par dnevi je bil zagrebški nadškof celo pri sv. očetu ter ga prosil, naj posreduje. Upajmo, da bo pomagalo!

Ali cela stvar ima še posledice, ki bodo avstrijski in ogrski vladi postale jako neprijetne. Položaj hrvatskega ljudstva trga našemu narodu slovenskemu, ki mu je po krvi najbližji, kakor tudi Hrvatom po Istri, Dalmaciji in Bosni in avstrijskim Srbom, ki so po jeziku isti, kakor Hrvatje, le da so pravoslavne vere, srce. Tedaj vsi avstrijski Jugoslovani sočustvujejo živo s svojimi nesrečnimi brati in se v tem položaju čutijo, kar so, to je kot nerazdružno enoto, ljubečo se družino. Kakor je pred modrim Salomonom v skrajnem trenutku iz srca materinega izbruhnil naravni glas, tako tudi za zatirane naše brate vsa Jugoslovanska dviga roke zoper meč madžarski. Kajti po vsem avstrijskem Jugoslovanskem vre. Znano je, da Slovenci povsod v velikih ljudskih shodih izjavljajo, da so složni z brati Hrvati. Na gričih slovensko-hrvatske meje se kakor v turških časih v nočeh prikazujejo velikanski kresovi in vlada se čuti prisiljeno, da tamkaj vojaštvo pomnožuje. Tudi v Medjimurji se giblje. Ena in ista kri vre že vseprek. Nazadnje utegne cela stvar le še nam zaničevanim Jugoslovanom edinim biti v korist. Vlade naj ne pozabijo, da so narodi močnejši od njih.

Črtice o socijalnem vprašanju.

(Piše Al. Kokelj.)

X. Bogastvo in revščina.

Dragi čitatelj, če si bil že na kakem socijalno-demokratskem shodu, si gotovo imel priliko poslušati, kako so govorniki udrihali po premoženju škofov, duhovnikov in samostanov. Čudno, da jih to premoženje, ki je prav neznatno, tako zelo peče, velikanskega judovskega bogastva pa ne vidiho! Kdo li ima dobiček od premoženja duhovnikov in samostanov? Delavno ljudstvo in reveži! Revež potrkava navadno z največjim zaupanjem na duhovnikova vrata. Jeden prosi denarja, drugi obleke, tretji živeža. Poznam župnišče, kjer dobita vsak dan opoldne hrano dva reveža; če jih pride več, dobe tudi drugi. In komu zapusti duhovnik svoje premoženje po smrti? Dobrodelnim zavodom, sorodnikom, revežem in cerkvam. Dekan Hoizapfel je zapustil vse premoženje za gluho nemico v Ljubljani, duhovnik Knafelj je napravil veliko ustanov za dijake na Dunaji. Seveda so pa tudi med duhovniki izjeme kot povsodi. In kaj naj rečem o samostanih? Koliko dijakov in revežev se tam podpira! V Lucernu na Švicarskem razdele kapucini revežem vsako leto nad 50.000 porcij jedil. Pa saj ni treba tako daleč hoditi. Pojdi enkrat opoldne v Celje k sv. Jožefu ali h kapucinom! Videl boš, koliko dijakov in revežev dobiva tam hrano. Kapucinski brat pobira vsako leto po deželi pšenico, koruzo, ajdo itd. Pobirali za samostan? Ne, marveč za dijake in reveže. Za to mu po svojih močeh radi dajajte? Od duhovnikov in samostanov ima torej ljudstvo le dobiček. Kaj pa od Judov? O Judje dajo jako malo za reveže! Na Dunaji je pred nekaterimi leti umrl Jud baron Königswarter, ki je zapustil 200 milijonov kron premoženja, a revežem je sporočil le 10.000 K in pol milijona raznim liberalnim društvom. Kaj je to v primeri s tako velikanskim premoženjem?

Naj navedem tu nekatere svetovne bogatine, ki skrbje le za svoj žep, a socijalni demokratje vendar nikoli in nikjer ne zabavljajo čez nje. V Evropi je najbogatejša judovska rodovina Rothschildova.

So štirje Rothschildi: v Londonu, v Parizu, v Frankfurtu in na Dunaji. Klanjajo se njim ministri in vladarji, ker so jim veliko dolžni. Premoženje vse rodovine se ceni na 10.000 milijonov kron. S to svoto bi se lahko kupila vsa zemlja tostranske državne polovice, izvzemši mestno lastnino. Pariški Rothschild je ob enem največji veleposestnik na Francoskem; največje palače v Parizu in najboljši vinogradi so njegova last. Kakšne so razmere socijalistov in komunistov do Rothschildove rodovine, je razvidno iz tega, da so leta 1871 umorili v Parizu kardinala-nadškofa in več duhovnikov, požgali so mnogo lepih palač, a Rothschildovih se niti dotaknili niso. L. 1893 umrl Jud Bleichröder v Berlinu je zapustil 600 milijonov mark (marka = 1 K 17 v) premoženja, Jud baron Hirsch nad 550 milijonov kron, Rus Teresčenko 400 milijonov. Jud Reitzes na Dunaji se ceni na 400 milijonov, Jud Guttman na 200 milijonov. Po poročilu finančnega ministerstva je l. 1902 v Avstriji pri napovedi osebno dohodninskega davka priznalo 255 oseb, da imajo na leto nad 200.000 K čistih dohodkov. Mnogo jih je med temi, ki imajo po eden, dva in več milijonov. Največ bogatinov v Evropi je na Angleškem in na Francoskem. Na Angleškem pravijo, da jih je nad 70, ki imajo po več milijonov čistih dohodkov na leto. Še večji so v Ameriki; l. 1894 jih je bilo tam 48, ki so imeli nad 100 milijonov kron premoženja. Zdej jih je gotovo že precej več. Najbogatejši med njimi so: Astor, Vanderbilt, Mackay, Gould in John Rockefeller, o katerem pravijo, da ima vsak dan nad 400.000 K dohodkov. Koliko pa je še drugih po raznih deželah sveta, ki tudi vlečejo leto za letom milijone! Tako velikansko bogastvo je torej na eni strani, na drugi so pa reveži, ki lakote umirajo.

Stari ljudje so pravili: takrat bodo hudi časi, ko se bodo povsodi brali časopisi ter se bo železna kača vila okrog zemlje. Ti prerokovani časi so že prišli in — res so hudi časi za delavno ljudstvo po mestih in na deželi. Angleški državnik Chamberlain je izdal pred nekaterimi leti knjigo, v kateri nam kaže, za

Drugi dan se je počasi pomikala mala vrsta ljudi po stezi, katera vodi v Balkanske gore k samostanu. Bili so ti, ki so rešili golo življenje pred ognjem in mečem turške druhali s tem, da so prisegli moliti Mohameda in kleti Boga kristjanov. Napotili so se tje, da molijo za duše padlih in da jih novo potrdijo menihi v sveti veri. Med njimi bil je tudi že nam znani starec z dečkom. V sklenjenih rokav držal je molek, njegove vešave včeraj umrle žene in prebiral nebele lesene jagode.

Minula so leta, katerih vsako je starec porabil zato, da je šel več dni hoda daleč v samostan k spovedi, da bi ga ne dohitel nepripravljenega za večnost, ostri turški handžar.

Na tej poti je tudi danes. Tu v tej grozni gozdni samoti, kjer bi ne upal najti sto milj naokoli žive človeške duše, se nahajata ded in nečak na Božji poti. V tužne misli vtopen starec ni čutil, da se je deček vedno bolj in bolj upiral na njegovo desnico, da ga je bolj vlekel kot peljal za seboj. Njegov topli dih je za trenutek porosil belo brado in po čelu viseče lase, a le za trenutek so ostali ti rosi, takoj so se lesketali

na njih ledeni kristali. Kar obstoji deček in se oklene z obema rokama dedove desnice. Tiho proseči pogled, katerega je srečal starec, ko je pogledal otroka, ga je pretresel do dna duše. Videl je mraza trpečega otroka, kateri je tiho prosil gorkega zavetja. A kako mu ga dati? Daleč naokoli ni koče, a cilj — samostan je še daleč, daleč gori v gorah.

»Sediva in počijva malo, ljubi ded, jaz ne morem dalje« zatrepetal je iz dečkovih prs in oba sta sedla na skalo ob potu. S tem je zginil zadnji šum iz gozda, katerega se prej povzročali obeh koraki. Kakor v trdnem spanju ležal je sedaj pragozd, le v dolgih odmorih je potegnil veter skozi suhe veje in zašumelo je, kakor vzdih iz spanja. Pri vsakem takem tajno strašnem šumu vzdignil je starec trudno glavo in njegovo oko je zrlo nekako zgubljeno v mesečno noč. »Sedaj me ne zebe več... toplo je... angelji... nebese... oče«, šepetal je deček v spanju ob njegovi strani. Zopet je vzdignil starec glavo, pogledal nečaka, a takoj zopet zadremal. Nagrobna tišina je sedaj zavladovala v gozdu, na jasnem nebu sta se utrnili dve zvezdi, jedna tik

druge in pusteč, za seboj ognjeni žar, splavali v večnost. — Strašneje kakor prej zašumelo je sedaj po gozdu, a starec ni več vzdignil glave, tudi deček je mirno slonel na njegove rami, oklepajoč se mu gove desnice. Zaman je šumel gozd, zaman je upirala bleda luna mrzle žarke v dva blede obraza, ni jih bilo več moči zbuditi, ker oba sta bila zaspala v Gospodu na večno. Okoli in okoli je vladal mir, le stoletni hrasti so šumeli žalostno pesem o slavni preteklosti in tužni sedanjosti. Samo tam za skalo je v nadi na bodočnost mirno sanjala mlada jelka.

Smešnica.

Težavna stvar. A.: »Kje pa ste bili toliko časa?« — B.: Nevarno sem bil bolan. Pičila me je strupena žival in umrl bi bil skoro vsled zastrupljenja krvi.« — A.: »Ali ne veste, da se mora v takem slučaju rana hitro izsrkati?« — B.: »Presneto, kako, ker sem bil pičen na nos!«

koliko milijard se je v zadnjih dvajsetih letih pomnožilo narodno premoženje na Angleškem. A zraven nam tudi popisuje, koliko milijonov revežev je ondi in prištevja kot vzrok revščine to, da vse tiste milijarde gredo v žep nekaterih bogatinov, ljudstvo pa nima nič od tega. V Londonu, največjem mestu sveta, je neizmerno bogastvo, a poleg tega bogastva umrje na Angleškem vsako leto lakote od 50 000—80 000 ljudi. V Parizu, v Berlinu in drugih večjih mestih je tudi slabo. Mnogo ljudi je ondi, ki ne vedo jutraj, kaj bodo jedli opoludne. Brezverski bogatini prirejajo v velikih mestih razstave mačk in psov ter jim dajejo zlate in srebrne kolajne, pošiljajo bolne konje in pse v kopališča in toplice, ne vidijo pa revežev, ki gladu umirajo. A ne bom popisoval te mestne revščine, pojdimo ven na deželo, na kmete, in pogledimo, kako peša kmečki stan, kako gineva njegovo blagostanje?

Kmečki stan peša v vseh evropskih državah. Na čem spoznamo to? To spoznamo

a) na tem, ker se kmečka posestva vedno bolj zadolžujejo. L. 1848 je bilo v Avstriji na kmečkih posestvih 265 milijonov goldinarjev vknjiženega dolga, leta 1900 pa že nad 3.725 milijonov kron. Koliko pa je še drugih dolgov, ki niso vknjiženi! Posledica tega je, da gre vedno več posestev na nič! L. 1900 je bilo v Avstriji 8643 posestev eksekutivno prodanih, med temi na Štajerskem 454. V Galiciji pokupijo ta posestva Judje, kateri imajo tam že 70% vseh posestev v svojih rokah. Nič boljše ni na Ogrskem; 34% ogrskega veleposestva je njihova lastnina, državnih posestev imajo Judje v najemu 67 $\frac{1}{4}$ %, kmetje so pa itak popolnoma njihovi. V zahodnem delu cesarstva pa veleposestniki pokupijo mnogo posestev. Nekateri jih potem ograde in rede divjo zverino: jelene, srne itd. Tudi znamenje za današnje razmere!

b) Da peša kmečki stan, spoznamo tudi iz vedno manjšega števila kmečkega prebivalstva. L. 1880 se je pečalo pri nas 60 7% vseh prebivalcev s kmetijstvom, l. 1890 je padlo že na 55 9%, in zdaj jih najbrže ni dosti nad 50%. Kdo bi še imel pravo veselje do poljedelstva? Plača kmetjskih poslov se je od l. 1850 potrojila, cena pridelkov pa, katere ima kmet za prodaj, se je večinoma znižala vsled uvoza iz tujih dežel. Pri takih razmerah in zadet od vednih vremenskih nezdol mora pešati kmečki stan. Za to je kmečki gospodar dandanes pogosto večji revež kot hlapec ali navadni delavec, zlasti če je zadolžen. Pri vsem tem se ni čuditi, če iščejo ljudje sreče izven domovine. Radi tega vidimo

c) tretjo veliko rano na našem kmečkem stanu, namreč izseljevanje na tuje. Mnogo ljudi gre iskat dela v mesta, v tovarne in v rudokope, z namenom zopet se vrniti v domovino. A veliko se jih tudi trajno izseli iz domovine. In tu je v prvi vrsti Amerika. L. 1902 se je izselilo iz Avstrije v Ameriko 171.989 oseb. Med temi je bilo največ Slovakov 21 5%, Poljakov 18 8%, ter Hrvatov in Slovencev 15 5%. Hrvatov in Slovencev se je torej izselilo samo lani 26.000. Zakaj so se izselili? Ker jim domača zemlja ni mogla dati kruha ali so bili preveč zadolženi. Da, kruha ni! O kako slabo živijo ljudje po Laškem, v Galiciji, po Slovenskem nekodi itd.! Jé se večkrat nezabeljeno, kruh

se malokdaj peče v hiši. Našel sem že otroke, ki so mrzle kuhane krompirje prinesli v šolo, ker niso imeli kruha. In dalje je treba pomisliti, da so ti izselniki večinoma kmečki ljudje. Za to je izseljevanje jasen dokaz, kako zelo peša pri nas kmetjski stan. In še ni konca! Letos se izkrca v Ameriki vsak dan po 500—600 Avstrijcev. Slovenci in Hrvati so zopet med prvimi. Kam bo te prišlo? Žalostno je, da tuje doma dobiva delo, domačini pa morajo v tujini iskati kruha.

Iz tega je razvidno, kako peša kmečki stan in gineva njegovo blagostanje. Jednako je z drugimi delavnimi stanovi. Človeška družba je torej bolna in sicer zelo bolna. Na eni strani je neizmerno bogastvo, na drugi nepopisna revščina. Mora se ozdraviti. Kje so zdravniki?

Gospodarske stvari.

Zakaj kmetijstvo peša?

Pač se menda malo katero vprašanje v zadnji dobi tako pogosto prerešeta po raznih časnikih, bodisi v strokovnih ali v drugih glasilih, kakor o kmetijskem propadu; tedaj bodi nam dovoljeno, da tudi v našem listu, katerega naročniki so večinoma iz tega stanu, nekoliko izpregovorimo o tem velevažnem vprašanju. Ako bi samo nekoliko površno hoteli priobčiti našim čitateljem razna sredstva, katera priporočajo strokovnjaki in nestrokovnjaki po različnih glasilih ter shodih o zboljšanju tega v propadu bližajočega se stanu, bi nam ne zadostoval naš list, ako bi celo leto samo o tem perečem vprašanju poročali. Pač nehoti se mora človek pri teh nasvetovanih sredstvih spomniti na izrek istega strokovnjaka, kateri je dejal ob neki priliki: «Socijalna veda in zdravilstvo sta sestri, kajti varata vsakega, kdor v nju preveč zaupa. Izmed 1000 zdravih, ki jih vseučilišna stolica izvrstnim proglašuje, jih 999 le »medvedom« pomaga, kajti ljudi puščajo na cedilu. Če bi življenska telesna moč sama ne ozdravljala bolezní, ki so sploh ozdravljive, bi svet gotovo zdravnike do zadnjega potolkel in prav bi imel. Ravno isto bi se zgodilo s strokovnjaki na socijalnem polju, če bi si gospodarsko slabejši ne bi bil že znal med tem vsaj sam nekoliko pomagati.»

Jedna izmed glavnih vzrokov po naših mislih, da kmečki stan propada, je ta, da mu manjka tiste strokovne izobrazbe, katero opazujemo pri drugih stanovih, izobrazbe, ki ga stori večšega v izpolnivanju svojih dolžnosti, ki mu obeta obstanek in napredek v svojem stanu. Vsak rokodelc, obrtnik, trgovec itd. se mora v mladosti učiti, mora si pridobiti izkušnje, da more s pridom izpolnjevati dolžnosti svojega poklica. Samo kmetovalcu bi tega ne bilo treba? A ravno njegov stan potrebuje v vsakem oziru mnogo znanja in zdravega razuma.

Le takrat, ko bodo naši kmetovalci izpregledali ter se zavzeli istega duha, katerega geslo se glasi: «Samopomoč» in to po izobrazbi, le tedaj bo se začel kmetjski stan reševati teh spon, v katere je sedaj priklenjen.

Poglejmo naokrog današnje mlade gospodarje, kateri ponajveč v slabih razmerah prevzamejo gospodarstva. Ako se ni učil umnega gospodarstva, ako ne pozna dobro svoje zemlje, ako se drži vedno le zasta-

relih navad pri obdelovanju polja ter živinoreje, mu dohodki navadno ne krijejo stroškov, vidi le nazadovanje, izgubi veselje do dela in odide po svetu s trebuhom za kruhom. In to mu ni zameriti! On spozna, naj dela kakor hoče, iz dolgov se ne bode rešil, nasprotno, v dolgove bode bolj in bolj zabredel, zato postane nezadovoljen s svojim stanom, ker mu ne podaja obstanka. Gotovo je, da ne delajo vsi mladi gospodarji tako, vendar pa se jih še mnogo ravna po starodavnih navadah.

In le tam, kjer kak vzgleden posestnik z dovršeno poljedelsko šolo ali samoizobrazbo obdeluje svoje posestvo, vidi se napredek ter čuti blagostanje. Ali žalibog, koliko je med nami takšnih posestnikov, da bi takšne prepotrebne zavode obiskovali, ker vladi se ne dozdeva potrebno, da bi dala nam spodnještajerskim Slovincem vsaj jedno slovensko poljedelsko šolo. Menda še niso prišli oni merodajni gospodje do istega prepričanja, da, ako propade ta stan, propadejo gotovo tudi vsi drugi, ali pa še menda niso pogledali statistike, koliko milijonov davka žrtvujemo na leto? Za to pa morajo tukaj nastopiti naši omikanci, za blagostanje svojega naroda vneti možje, ako hočejo, da bode narod toliko napredoval, da bo ostal gospod na lastni zemlji, da se mu ne bo treba seliti iz domačije. Najlepša prilika se ponuja na deželi naši narodni č. duhovščini, učitelstvu ter inteligenci sploh, da v tem oziru stori našemu ljudstvu veliko dobrega. Posebno naj bi naša bralna društva zbirala pod svoja okrilja naše može, osobito pa našo vrlo mladino, «ta up ter bodočnost boljših dni», ter prirejale večkratne podučna strokovna predavanja.

Zadnji čas je, da se z vsemi močmi resno poprimemo tega velevažnega dela.

Za svarilo nam naj bo bližnja bratska Hrvatska! Kaj nam pomaga toli prepotrebno vseučilišče ter drugi višji zavodi, če ostane narod v političnem in narodnem oziru nezaveden ter je v gmotnem in gospodarskem oziru izsesan.

Le takrat, ko se bode v teh točkah obrnilo na bolje v našem priprostem narodu, takrat moremo začeti zreti v milejšo našo bodočnost...

France Kramberger.

Razne novice in druge reči.

Naše misli. Pri vas, slovenski mladenci, naši mili mladi prijatelji, so posebno pogosto naše misli. Sedaj imate trdo delo na posestvih svojih dragih staršev. Mnogo morate trpeti, a pomislite, brez naporov ni uspehov! Ne omagajte, bodite svojim starišem krepka podpora! Delaven narod ne omaga, on napreduje! Po mnogih krajih boste imeli že prihodnji teden sv. birmo. Mi vas, slovenski mladenci, gledamo v duhu, kako delate z veseljem obrazom in hitrimi rokami različne priprave, da dostojno sprejmete svojega ljubljene nadpastirja. Župnije in vasi tekmujejo med seboj, katera bo se bolj izkazala, bolj postavila. Plemenito veselje! Ko pišemo te vrstice, se še ni vršil veliki slovenski shod v Celju. Za binokotni ponedeljek je namreč sklican v slovenski celjski okolici shod spodnještajerskih Slovencev, na katerem se bo izreklo sočutje bratom Hrvatom, ker morajo

toliko trpeti od madžaronskega bana. Saj smo vam o tem že pisali in tudi v tej številki govorimo o dogodkih na Hrvatskem. Kakor čujemo, bodo tudi mladeniči prišli na ta shod, tudi oni bodo pokazali, da razumejo bol in nesrečo svojih najbližjih slovanskih bratov! Ne pozabimo pa tudi na nameravane mladeniške shode po Spodnjem Štajerskem. Na teh shodih se vidimo!

Jarenina. Cenjeni gospod urednik! Dolgo že niste slišali nič iz Jarenine in mislili boste Vi, pa tudi čitatelji, da so Jareninčani izmrli ali pa zaspali. Temu ni tako! Čitalnica je vsako nedeljo polna vrlih mladeničev in deklet, ki si tudi pridno izposojujejo knjige in časnike. Tem kličem krepki »naprej!« — Iz Jarenine se nam piše nadalje: Kako veselo je plapolala zastava naše dekliske Marijine družbe lanski majnik, ki so jo povodom kanonične vizitacije blagoslovili premili naš knez in škof. Dne 18. majnika tekočega leta pa se je zagnila v črn pajčolan ter žalostno gledala na mlado deklico, Mimiko Donko, katero so tovarišice, belo oblečene in z vencami ozaljšane, prinesle v tukajšnje cerkev, da bi se mrtva deklica poslovila od nje, katero je prej živa tako čislala in cenila. Mimika Donko, kdo nje ni poznal v fari? Imela je vse lastnosti, kakoršne bi naj imelo nepokvarjeno slovensko dekle. Ni bilo v Jarenini narodne veselice, da ne bi bila ona deklamovala kako pesmico in svoje tovarišice dramila iz narodnega spanja. Nabrala je pri enakih priložnostih marsikatero kronico ali za družbo sv. Cirila in Metoda ali za naše bralno društvo ali za kak drug blag namen. Kaj rada je prepevala najsi bo poštene narodne, najsi bo nabožne pesmi. Zdaj pa krije njene telesne ostanke hladna zemlja, njena duša pa je splavala proti nebesom. Na svidenje, draga prijateljica!

Sv. Križ pri Ljutomeru. V poletnem tečaju sta se dva križevska učenca šla v Ljutomer nemščine učiti. Oba sta pri nas obiskovala peti razred, a tam so enega vtaknili v drugi, a drugega v tretji razred nemške šole. Napredek! — Čudne razmere pri nas! Saj se razumemo! Haj!

Iz Sv. Andraža nad Polzelo. V zadnji številki tega lista je bil dopis iz Sv. Andraža, v katerem je bila pomota. Tiskano je bilo: »Pristopite k našemu kat. izobraževalnemu društvu, ki vam je na razpolago«. Pri nas pa nimamo nobenega društva. Moralo bi torej stati: Ustanovite si kako društvo, da se v njem budite in izobražujete!

Ptuj-Pragersko. Pred kratkim se je peljal iz Pragerskega v Ptuj kmetski sin iz Št. Jurija ob Ščavnici. Nakrat pride k njemu sprevodnik, seveda nemška ali madžarska dušica in zahteva od fanta v zlati nemščini, naj plača dopolnilni listek za brzovlak. Ali ker se je navdušenemu slovenskemu fantu to zdelo le preveč, da bi svoje nemške drobtinice ravno tukaj na slovenski domači zemlji moral porabliti na ljubo železniških uslužbenec, je naenkrat mu krepko povedal v obraz: »Ne razumem nemški«. Toda nemškutar ali madžar ne odneha in še le hitreje ropoče svojo zveličavno nemščino, upajoč, da bode slednjič vendar moral kmetski fant ga razumeti. Zdaj pa mu vrže dotični fant par besed po italijanskem, in res, to je pomagalo. Ošabni uslužbenec, ki italijanski ni znal, je mislil, no, ta res

ne zna blažene nemščine, in mu je slednjič vendar tudi po slovensko povedal, kaj da hoče. To so se potem sopotniki v dotičnem vozu smejali sprevodniku, ko jim je tisti fant pokazal, kako se mora na Slovenskem v železničnih vozovih sprevodnike sjoventski učiti. Tudi blagajničarja je pred enim letom ravno isti fant na Pragerskem na tak način naučil slovenski. Sploh pa še Vam naznamim, gospod urednik, da na progi Pragersko—Ptuj redno vsak dan in posebno ob praznikih naše kmetsko ljudstvo v popoldanski brzovlak tako stlačijo vsakrat v jeden voz, kakor živino, ne glede ali je prostora dovolj ali ne, tako da mora vsakikrat ob praznikih skoro dobra polovica ljudi stati. Ako se kdo pritoži izmed priprostih kmetijskih ljudi, ga tisti nemški ali madžarski kondukterji večkrat zelo neuljudno ozmerjajo; za to je priča dovolj, da je to gola resnica. Ubogo slovensko ljudstvo plačuje sedeže in mora stati, med tem ko se židovski agenti, ki se napol zastopajo vozi, po klopih razprostirajo na vse štiri. Temu mora biti konec, slovenski mladeniči! Na noge, povsod zahtevajte svoje pravice, posebno pa še tam, kjer morate drage novce šteti oholim tučcem; naj spoštujejo tuje naše ljudstvo in naš jezik!

Iz Cvena. Naša občina je znana kot odlično narodna. Pa tudi tukaj je začel sovražnik ljuliko sejati v podobi ptujskega lažnjivega kljukca, katerega prihaja nekaj iztisov semkaj. Dokler so bili naročeni nanj le neznatni možiči, se nismo menili za to, a sedaj se je pokazalo, da so to le slamnati možje, za katerimi pa stoje celo nekateri odborniki, ki se sami niso upali naročiti nanj, dobro vedoč, da jih odločno narodni občani sicer ne bi volili. Osebito neki debelušen mož slastno požira to smrdljivo cunjio ter razklada njegovo vsebino vsakemu, kdor ga hoče poslušati. Svetovali bi mu, naj se raje pobriga za svoje gospodarstvo. Prijatelji ptujske cunjie se zbirajo v neki hiši, katero bomo v svojem času imenovali, ako še bo njen gospodar zanaprej tako zaverovan v tega laži-prijatelja kmetov. V tej hiši se namreč tudi drugim ljudem, ki pridejo tje po opravih, razklada »giftna krotka«. Narodni volilci cvenske občine pa pometite te »Štajerčeve« prijatelje pri prihodnji volitvi iz odbora.

Veliki ljudski shod v Celju, ki se je bil sklical zaradi nesrečnih bratov hrvatskih na binkoštni ponedeljek, je bil velikanski. Položaj zatirancev so izvrstno slikali govorniki gg. dr. Ivan Dečko, dr. Hrašovec in Linhart in ogorčenje oziroma navdušenje je bilo nepopisno. Ljudstva je bilo gotovo 6000 tisoč. Vse se je vršilo mirno. — Seveda, ker si Nemci ali pravzaprav nemškutarji niso upali blizo. Natančneje poročilo drugokrat.

Od nekod. Naj mi je dovoljena kratka beseda našim dekletom. Res je, da se jih že mnogo zaveda svojih dolžnosti, ter brani verskim in narodnim napadom nasprotnikov. A to še ni dovolj. Drugo še je ljube tovarišice, ki je tudi velikega pomena za Vas, namreč, da spodbujate tudi taka dekleta, katera so prepuščena samim sebi, namreč tista, ki so v službah. Spominjajte jih, da ne bodo šla brez vsake vednosti v daljni svet, z nadejo, tam se jim bo boljše godilo; ta domišljija jih mnogokrat hudo prevari. Kjer je pri hiši domača hči, naj gre tudi ta, kjer imajo »deklisko zvezo«, k shodu, da se uči, kaj in kako mora

biti. Enkrat idi domača hči, drugokrat pa naj gre služkinja; imej se toliko ljubezen do teh rev, ki si morajo služiti kruh v tujini. Katera je nevedna, se da hitro pregovoriti po kaki »prijateljici«, koja je menda služila par mesecev v mestu. Taka, če pride domu, pravi: »Kaj boš tukaj? Z menoj hodi, potem boš videla, kako je v mestu veselo«. Neizkušena misli, da je to vse res, in res gre. Mnogokrat dobi slabšo službo, kakor jo je imela na kmetih; nazaj se ne upa, ker bi se nji smejali, potem pa gre v tovarno. A kako je tukaj? Ni dolgo, kar mi je pravila prijateljica, da je bila v tovarni, in nadaljuje: »Le ostani tukaj, kje si sedaj, jaz sedaj znam, kaj je svet. Delala sem, koliko sem mogla, a na zadnje skoraj toliko ne bi zaslužila, da bi imela za živež. Kje pa je vse drugo? V šestih hudih mesecih sem si komaj toliko prihranila, da sem se odpeljala domov. V tovarni nikdo nič ne veruje v Boga, nikdo ne hodi k službi božji ob nedeljah in sploh živijo kakor neumna živina. To je torej žalostno. A pri tem jaz ne rečem, da nobena ne bi smela iti kam po svetu, a vprašaj prej izkušene ljudi za svet. Draga dekleta, da si prihranite gorja in solz, ubogajte dober svet Vaše prijateljice — Marije V.

Iz Stavenskega vrha. (Vstanite mladeniči!) Dragi »Naš Dom!« O vseh strani ti poročajo kaj o narodnem gibanju, ali iz našega kraja ti pa nikdo nič ne poroča. Dragi gospod urednik, Vi si morda mislite, da je v našem kraju vse mrtvo v narodnem oziru. Ali hvala Bogu, še ni, pa tudi ne sme biti, zato se bomo potegovali mi mladeniči. Malokatera hiša je, ki bi se ne čital »Naš Dom«, »Slov. Gospodar«, »Domoljub« ali knjige družbe sv. Mohorja. Tako je prav, le tako naprej. Zato pa Vam kličem, dragi mladeniči stavenski, delajmo za narodnost, ako imate še iskrico ljubezni do naše mile lepe slovenske domovine. Pristopajte k »Bralnemu društvu«, katero ravno zdaj snujejo za mladeniče. Predragi, ne pripustimo, da bi nas dekleta osramotila. Še enkrat Vam kličem, ne zamudite pristopiti v vrste narodnih boriteljev! Torej le naprej, rodoljubi stavenski, z božjo pomočjo dosežemo gotovo svoj cilj. Geslo našega dejanja in nehanja bodi nam zlata beseda: V potrebnih rečeh naj nas vodi sloga, v dvomljivih svoboda, v vseh pa ljubezen bratovska! Da bodejo se uresničile besede slovenskega pesnika, ki poje:

Slovenski smo fantje,
Iz Stavenskega vrha doma,
Slovenskega duha,
Slovenskega srca.

Mi smo domačini,
Smo gorke krvi,
Za narod živimo,
Za brate smo mi.

* * *

Koroške novice. V Celovcu se je 11. maja ustrelil 40letni lekarnar Jul. Lampl. — Trgovinska zbornica v Celovcu se je izrekla zoper popolni nedeljski počitek v trgovinah. — V Poljanah nad Šentvidom je dne 10. maja pogorela tovarna za celulozo in dva skednja. — Šoli v Kapli ob Dravi in na Brdi so razširili v trirazrednici. — Po Dravi iz Velikoveca do Belegrada se bodo začetkom tega meseca vozili nekateri častniki deželnega brambnega polka št. 4 v Celovcu. V ta namen so si dali napraviti poseben čoln.

— V Weitensfeldu v Krški dolini so naši na stranišču obešenega 7 letnega šolarja, sina tamošnjega občinskega sluga. Kako se je to zgodilo, se prav ne vé. Bržkone se je fant igral in pri tem ponesrečil.

Iz Koroškega. Svoji k svojim! se glasi geslo zavednih Slovencev; a žalibog, da je ravno na Koroškem z zavednostjo tako slaba. Boleti in krvaviti mora srce vsakega treznomiselnega človeka, ko vidi, kako se potapljajo nekateri mladeniči in dekleta, žene in moške, ki so slovenskega pokolenja, v posilinemstvu. Mislijo namreč, da Slovenci so samo kmetijski ter priprosti ljudje, ki nimajo nobenih pravic; kdor pa hoče uživati boljši kruh, mora biti ali Nemec, ali vendar posilinemec. Ne in nikdar, vam pravim, dragi moji slovenski sobratje. Le kažite se Slovence, in razmere bodele predruščili. V prvi vrsti je treba, da pri volitvah volite prave, krepke slovenske zastopnike; kajti kakoršni so poslanci, take so postave. Dalje vam pravim, ne sramujte se, draga, milega slovenskega jezika. Poslušajte se ga doma pri delu, kakor pri kupčiji, posebno pa tudi pri pismih. Terjajte neumorno, da bode slovenski jezik vpeljan v šoli in uradih. Ne ustrašite se groženj naših nasprotnikov, ki so ali ne merodajni vsenemški kričarji, ali pa ničvredni odpadniki. Posebno pa pazite pri kupčiji, s kom tržite in kakšno blago kupujete. Ne dajte se od nemškutarjev proti svojim bratom, pravim slovenskim trgovcem in gostilničarjem nahujskati, kajti oni skrbijo, da polnijo svoje žepe in pa, da bi Vi podpirali podjetja, ki Vam kopljejo grob. Skrbite torej, da ostane denar v rokah poštenih, domačih, slovenskih trgovcev in gostilničarjev; nikakor pa naj ne zajde v roke takih ljudi, ki jih priporočuje in hvali umazani, črni »Štajerc«. Dalje vam rečem, preljubi moji slovenski bratje in sestre, zahtevajte od vaših trgovcev narodno blago, in tako prisilite one, ki živijo od vas, da podpirajo tudi našo slovensko stvar. Zahtevajmo tedaj odločno blago družbe sv. Cirila in Metoda, kakor ga je priporočal »Slov. Gospodar« v štev. 19. letošnjega leta.

Duhovske zadeve. Umrli je 16. maja č. g. Jos. Fritzer, župnik v Št. Danijelu v Zilski dolini. Porodil se je dne 19. marca 1850 pri Sv. Lovrencu v Leški dolini in bil mašnika posvečen dne 29. julija 1875. N. p. v m. l. — Č. g. Franc Kolarič, župnik v Porečah, je imenovan za predmestnega župnika pri Sv. Lovrencu v Celovcu.

Podjunska dolina. V naši lepi dolini je ljudstvo še dosti nezavedno. To kaže slaba udeležba pri vsaki volitvi (izvzemši okraj Pliberk in Železna Kaplja) ter mnogi nemški napisi na hišah slovenskih obrtnikov, gostilničarjev in trgovcev. Dostikateri imajo nemške napise na hišah, čeravno ne znajo nič nemški, in prihajajo v njihove hiše izključno le Slovenci! Prav do skrajnosti neumni se mi zdijo nemški napisi na slovenskih hišah. Pojdi iskat po vseh nemških krajih in povej nam, kje boš našel slovenske napise na nemških hišah zavoljo par tamkaj bivajočih Slovencev. Vzdrinite se vendar, dragi koroški Slovenci, posebno opozarjam k temu mladeniče in dekleta. Glejte štajerske in kranjske Slovence, vedno več jih je na bojnem polju. Za vzgled si pa vzemite ravno naše nasprotnike; glejte, kako so v gonji zoper Slovence in katoličane vsi združeni, vsi delujejo prav vstrajno; zato imajo že toliko

vspeha. Ne bodimo zaspani, vzdramimo se, dokler je še čas. Da ne pozabim, moram še omeniti, da prihajaš tudi ti, ljubi »Naš Dom«, k nam v prav mnogih iztisih ter se vedno še širiš. V mnogih hišah te že imajo! Ob vsaki priložnosti agitirajmo vsi, kar nas je zavednih, prav pridno za te. Tudi »Mir« in »Domoljub« imata pri nas mnogo naročnikov. H koncu pošiljam vsem zavednim fantom in dekletom bratski pozdrav!

Knez ponesrečil. Državni knez Aladar Porcia v Spitalu je dajal dne 16. m. m. svojim delavcem navodila, kako naj očedijo velika drevesa na vrtu. Zlezel je tudi sam na drevo, a veja se je vlomila in padel je 8 metrov globoko na tla, si zlomil desno nogo, več reber in se težko poškodoval. Stanje njegovo je nevarno.

Žalostna smrt narodnega mladeniča. Iz Celovca: Ponesrečil se je dne 9. maja g. Štefan Prosekar, član dobro znane narodne Prosekarjeve rodbine v Kotmarivasi. Ko se je vozil na kolesu (biciklu), si je poškodoval desno nogo. Žal je prepozno iskal zdravniške pomoči. V petek dne 15. maja zjutraj ga je brat, g. Matija Prosekar prepeljal v celovško bolnišnico, a tu je še tisti dopoldan predviden s sv. zakramenti izdihnil vsled zastrupljenja krvi svojo dušo. Dosegel je 36 let. Truplo so prepeljali v Kotmarovas. Tam je bil 17. m. m. pogreb ob ogromni udeležbi. Pelo je pevsko društvo »Drava« iz Glinj in hodiški pevci. — Pokojnik je bil vrl in navdušen naroden mladenič, ki svojega narodnega mišljenja ni zatajil nikdar. Rad je sodeloval pri naših shodih in veseljah in mnogokrat nastopil kot pevec in igralec. Časten mu spomin!

Šmihel nad Pliberkom. Dne 21. min. mes. je napravilo nemško izzivalno društvo »Kornblume« (plevel) iz Dobrlevasi nekaj izlet, menda v Kotlje, skozi Šmihel. Dol so se peljali, ko so ravno šli ljudje od prve sv. maše. Pokazali so se že tu s tem, da so zakrutili prusko izzivalno pesem. Ko so se pa zvečer okoli 9. ure vračali proti Šmihelu, bili so že od daleč slišati pijani »Heil«-klici, na kar so jim domači fantje odgovorili z gromovitim »živio«. Ko so na to postali pred tukajšnjo gostilno, da si namočijo že itak pijana grla, zapeti so hoteli prusaško »Deutschland, Deutschland über alles« — Nemčija, Nemčija nad vse. — Fantje pa so zapeli »Slovenec sem« tako, da so prvi morali utihniti. Slava zavednim slovenskim fantom!

Krištofova gora. Dne 8. maja zvečer došlo je blizu 50 ljudi iz Globasnice in in Doba pri Pliberku le-sem, pa tudi dva župnika, št. lipški in timeniški. Bilo je vrlo veselo, kajti globaške vrle Slovenke-pevke so nam z lepim pevanjem priredile tu nenavaden koncert. Kakor iz gorskega vrelca studenčnica, tako so jim prihajale, vmes prav umetne, pesmi iz jasnih, krepkih neutrudljivih grl kar neprenehoma do polnoči. Kakšne revice so proti tem narodnim dekletom nemškutarice! Kolikor bolj narodni smo, toliko krepkeje živimo; nemškutarija je dušna revščina. »Koliko zakopanega zaklada je še v narodu — kako bi se narod povzdignil, ako bi se ta zaklad vzdignil«, smo si nehote mislili, poslušajoč globaške pevke. Ti pa, Globasnica, smeš ponosno dvigniti glavo, ker še krepko držiš v rokah slovenski prapor. Globaščanke so pokazale,

kako lepo se družita pobožnost in narodnost. Slovenska dekleta, ostanite udana slovenskemu narodu!

Libuče. Kakor že prej druga leta, tako so se tudi letos v tukajšnji podružni cerkvi sv. Andreja obhajale šmarnice, katerih se je v lepem številu udeleževalo vse staro in mlado, posebno pa ob nedeljah in praznikih popoldne, ko je prišlo mnogo ljudstva tudi iz sosednjih vasi. Č. g. Fr. Božič, kaplan v Pliberku so prihajali svojega železnega konja k nam, in tako smo imeli med drugimi tudi blagoslov. Vrla dekleta pa so prepevala lepe pesmi v čast majnikovi kraljici. Le v Marijo zaupajmo, ona nas gotovo ne bo zapustila!

V Št. Jakobu v Rožu je slovenska šola in to ne da Nemcem mirno spati. Sedaj hočejo Nemci vedeti, da se spremeni že drugo leto ta šola v ponemčevalnico, v kateri bo ostalo le toliko slovenskega, da nezavedni Slovenci ne bodo spoznali nemških nakan. Mi zaupamo v št. jakobske Slovence, da bodo branili svojo šolo in je ne bodo dali v roke svojih nasprotnikov. Ne udajmo se!

Borovlje. (Nesreča.) Zadnji četrtek se je pri Borovljah zgodila velika nesreča. Puškarski učenec Ferdinand Zechner je namreč padel v tako imenovani Kepa- ali Čepa-prepad in sicer nad 60 m globoko in se ubil. Kakih 30 m globoko še se je za nekaj hipov oklenil precej velikega kamena in klical na pomoč. Ali kamen se začne valiti in oba zgineta v globočino. Krivo temu je bilo žganje. Spili so ga, kakor trdita njegova tovariša, malo prej cel liter in v pijanosti premalo pazili na nevarnost.

Slovenska posojilnica v Glinjah je kupila v Borovljah Poschingerjevo gostilno, v kateri v kratkem hoče otvoriti svojo podružnico in »Narodni dom«, da se Slovincem ni treba več bati surovosti in grdih napadov od strani tukajšnjih nemčurčkov.

Celovško porotno sodišče. V drugem letošnjem zasedanju pridejo pred porotnike: Dne 2. junija, hlapec E. Lunar iz Bajtišča radi nenravnosti in tatvine; žagar J. Legat v Beljaku radi nenravnosti. — 3. junija urednik A. Riese v Celovcu radi razžaljenja časti. — 4. junija Jak. Stoker, dninar v Volšbergu radi tatvine; 15 letni črevljar Janez Zedlacher iz Grič in 62 letni črevljar Fr. Šale od Sv. Neže radi nenravnosti. — 5. in 6. junija Janez Gattner, oskrbnik v Silberbergu, in N. Bärneind, uradnik, radi goljufije (41 prič).

* * *

Skopi kralj Edvard. Cesar Viljem je o priliki svojega bivanja v Rimu daroval za rimske ubožce 10.000 lir, kralj Edvard pa samo 100 funtov šterlingov. Šaljivi list »Travazo« piše o tem: »Včeraj so se zbrali zaupniki beračev, pohabljenecv in siromakov v posvet in enoglasno sklenili, da dajo iz zvezne blagajne 100 funtov šterlingov v podporo pomoči potrebnih in potepajočih se vladarjev. Sklep je bil navdušeno pozdravljen«.

Obleka iz papirja. V sto letih, tako pišejo francoski časniki, bodo ljudje izključno oblečeni v papirnate obleke. Na Nemškem že izdelujejo take obleke, ki so lahke in jako po ceni. Obleka iz papirja stane kakih 5 gld. in je baže tudi trpežna proti mokroti. Na Kitajskem nosijo take obleke že precej dolgo časa.

Tehten vzrok. V slabem vremenskem dnevu se je nekoč v Visbadenu v hotelu po imenu »Nasavski dvor« pogovarjalo več odličnih gospodov o tem, katera vlada da je boljša, ali monarhija, ali absolutizem ali pa ljudovlada. Neki gospod se je posebno vnel za ljudovlado, ter z vsem ognjem dokazoval prednost republike. — Odlični gospod pa je sedel zraven popolnoma mirno in ni odobral govornikovega dokazovanja. Ves razburjen obrne se govornik k njemu, rekoč: »Vi, kakor se vidi, niste za republiko, Vi ste menda gotovo za monarhijo! Ali imate kak vzrok, povejte nam ga!« — Gospod odgovori mirno: »Seveda imam vzrok, in celo prav tehten vzrok; povem vam ga pa tudi rad! Jaz sem namreč — švedski kralj!«

Pes, ki zna govoriti. Znani šaljivi glumač Aleksander, kateri je znal tudi s trebuhom govoriti, sedel je nekoč v gostilni pri pogrnjeni mizi. Njemu nasproti se vsede brez pozdrava neki Anglež. Aleksander ga pozdravi, a ne dobi odgovora. To je seveda glumača razžalilo, in sklenil je nadutemu Angležu eno zasoliti. Z roko pokaže svojemu pudeljčku, da se vsede na stol zraven njega, ter naroči natakarju: »Prinesite mi dve dunajski klobasi!« — »Meni tudi dve!« zarenčal je prav razločno tudi psiček. Govoril je to seveda glumač s trebuhom, pa popolnoma tako, da je bilo slišati, kakor da bi res govoril pudelj. Anglež začuden gleda sedaj psa, sedaj gospoda njegovega ter vpraša v slabi slovenščini: »So pudelj, ki govorili, Vaš?« — »Da, pes je moj«, odgovori Aleksander. — »Koliko stali pudelj?« povprašuje nadalje Anglež. — »Nočem biti prodan!« ugovarjal je vmes pudelj reče. Anglež pomoli črez mizo bankovec za sto funtov (po našem nad 1000 gld.), Aleksander ga vzame in spravi, rekoč: »Dobro, za ta denar je sedaj pes Vaš!« — »Goddam!« vskliknil je redkobesedni Anglež ves vesel, »od sedaj z naprej mora pa moj pes govoriti mesto mene, od današnjega dne ne zinem niti besedice več!« — »Jaz pa tudi ne«, zarenčal je zopet pes — in pes je držal svojo besedo, ako pa tudi Anglež, — ne vem!

Daj nam danes naš vsakdanji kruh.

Dogodba; spisala Micika Topolnik.

Odtrgala je mlada žena srobot, ki se je omotal stare bukve, da bi povezala nabrano butaro. Nje lice je blede, oči zaplakane. Sedemletni sin stoji pred njo.

»Mama, kdaj pridejo atej?« vpraša sin mater, kateri drhté ustnice, in solze se ji uderejo po obrazu.

»Tvoj atej se vrne kmalo, le počakaj! Saj ni dolgo, kar je naju zapustil!«

»Kaj jočeš, žena?« zazveni miloben glas.

Lepa gospa iz grada stopi pred žalostno dvojico in upre oči vanjo.

»Menila sem, da ste preprosti ljudje vedno srečni in veseli.«

»Milostna gospa, nismo ne. Rečem lahko, da hujšega gorja ne morem misliti, kakor tlači mene poslednje dni.«

»Razloži mi svojo nesrečo odkrito, kakor jo občutiš. Deček je tvoj, kaj ne da?«

»Da, moj. Predvčeranjem me je brez slovesa zapustil mož. Zaman ga pričakujem uro za uro, po noči in po dnevu. Ne vrne se od nikoder.«

»Saj ni dete, da bi ne znal domu in ne hudodelnik, da bi ne hotel!« meni plemkinja.

»A v meni roje strašne misli. Nekaj tednov sem je pohajal zelo zamišljen. Tudi vem, zakaj. Delal je nedaleč v tovarni, pohabil si tam nogo, in nedavno izgubil delo, ker je ondotni tovarnar odpustil delavce. Njivico imava ob bajti, a kako naj živiva ob suhi zemlji, ko jo nimava s čim oploditi? Nobena žena bi ne mogla v taki sili utrpjeti moža. Tudi jaz ga ne morem.«

»A kake slutnje ti roje po glavi?« vpraša gospa.

»Kakšne slutnje? Moj Bog, saj si ne upam ziniti. Bojim se gospa, da bi si mož ne storil zla. Beračil on ne bode. Poznam ga. Najeti ga nihče ne mara, ker sleherni misli, da ga cvira pohabljen noga. In občuten in hiter je tako.«

»Kje imate svoj dom?«

»Oni kraj vrha v vzdolju tega hriba. — Velik križ je tudi, da ne morem zdaj dečka nikdar samega pustiti, kadar se le količkaj oddaljim od doma. O, koliko mi je prebiti!«

Žena pokrije obraz z rokami in glasno zaihti. Gospa se ozre na njo, potem pa pogleda na tla, kakor bi nekaj premišljevala. Čuvstvo milosrčja jo presune, da se strese.

»Žena«, reče, »vzemi, kar imam slučajno seboj! To naj hrani tebe in sinka, dokler se mož ne vrne. Utolaži se! Hrana, obleka in stanovanje so človeku potrebne reči, brez katerih ne more živeti. A niso vse. Vedi, solzna žena in zapomni si: tudi pod sijajnim odelom včasih utriplje nesrečno srce, tudi v krasnih dvoranah se drvé obupne misli in iz bogatih gradov hodi ta ali oni miru iskat v gozd. Kar vzemi!«

V rokah žlahtne dobrotnice zablisnejo zlati in se počasi vsujejo na rosno dlán hvaležni ženi. Ubožica vsa osupla spravi denar v krilo, prime gospej roko in jo poljublja in z solzami kropi.

»Hvala, hvala! Plačaj vam dobrotni Bog!«

»Brž, ko se vrne tvoj mož, pridita k meni v grad! Gotovo dobita kako pripravo delo. Ne morem si namreč misliti, da bi se pridnih rok ne dalo živeti.«

Gospa stopi po stezi naprej; ljubeč nasmeh odslovi ženo. Pobere srobot s tal, ki ga je izpustila prej iz rok, in se ozre. Dečka ni nikjer.

Sinek se je ustrašil gospe. Skril se je za materino krilo, potem pa je vedno dalje pobiral korake navzdol. Kar ga je prav za prav odnašalo od matere v stran, bile so črno rudeče jagode, ki so rastle preko lahko nagnjene rebri. Dávi je použil le kos črnega kruha in pozneje nič več. Ni čuda, da je hlastno zobal jagode. Dospé do peščenega jarka, katerega so izkopali hudourniki. Tudi danes še teče voda v dol, a dokaj mirnejša in čistejša. Ob jarku sedi na grčavi ostrvi mož. Z desnico podpira upadli obraz. Sam in molče sedi in obup mu razjeda srce. Otrok ga uzre, a se ne ustraši. Sij veselja obsine nedolžno lice, skoči k možu in vzklikne: »Atej, atej!« Očetu pa se zmračí oko, strani hoče odriniti sina, ki se mu približa do kolen, a ko položi roko na ramice otrokove, ne čuti več moči, da bi odpodil redno dete.

»Kako prideš sem?« reče, »pojdi domov! Vrni se, od koder si prišel«, dé mu trdo.

»Idiva skupaj, atej. Mama Vas čakajo in prej-le so jokali, ko sem vprašal za Vas. Pojdiva!«

»Ciril, le pojdi sam in pusti me samegal! Ti ne veš, zakaj sem tu in ne doma«, odpravlja oče otroka, meče govoreč.

»Sam ne grem, atej! Vi morate iti z menoj! Kaj pa ste mi prinesli iz mesta?« Rekši seže sin očetu v žep in predno se oče zavé, kaj mu otrok hoče, izvleče le-ta iz žepa — vrstico. Ko jo delavec zagleda, vztrepeče. Iztrga jo iz majhnih ročic in pol jezno, pol plašno potisne nazaj v žep.

»Jaz pravim, da pojdi od tod!«

Ciril se zgane, ko začuje gromoviti ukaz. Mezinček položi na spodnjo ustnico in milo zaplaka.

»Ne jokaj, Ciril! Mama bode skrbela kje si. Pojdi domov, da se ne zanočiš.«

Deček se brž utolaži. Stoji očetu med kolena in poboža mu z ročicami lici, dejoč: »Atej, vi me nimate nič več radi.«

Mož se spomni, kako ga je tako odslavljal in pozdravljal Ciril nekaj, ko je še prihajal iz tovarne — vesel. Neizrečna bol objame njegovo dušo. A se pomiri in nenadno vpraša:

»Ciril, ali si lačen?«

»Lačen, atej!«

»Kdo ti bode rezal kruha?«

»Atej, ali mama.«

»In kdo ga bode dajal nama?«

»Bog. Saj moliva vsak večer in vsako jutro z mamo na posteljici: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh!«

Kaj se je zgodilo v očetovem srcu ta hip, kdo ve, in more popisati! Vstane, vse telo mu zadrhti, kakor bi ga zapuščal hudi duh. Krepko vrže vrstico v potok. Cirilu ovije roke okrog vratu. Solze mu zagrnejo pogled. Beseda mu zastane v grlu. In ko pride nekaj smrtnotih trenotkov, izvije se še-le očetu glas: »Dete, rešilo si me mrti in greha«. Tedaj začujeta klic skrbne matere:

»Ciril, kje si? Oglasi se!«

»Mati naju kličejo«, opomni Ciril. »Idiva ji navzgor naproti!«

Na stezi se srečajo.

»Žena, odpusti!« ogovori jo mož.

Primeta sinka vsak za eno roko in oditeta nema navzdol proti domu.

Ko zvečer trudni Ciril zaspi, razodene žena, kaj se je menila z ono gospo, kaj ji je ona podarila in naročila. Mož pa razkrije nji, kako je mislil sam sebe končati in kako ga je rešil Ciril, ko mu je rekel, da bode Bog delil kruha.

Pokoj hladne noči je objel goro in kočo. Pokoj je objel po dolgih in bridkih dneh tudi srca v koči.

Listnica uredništva.

Kalobje: Ne moremo objaviti, ni bilo prostora! — Marija Puščava: Zakaj ne povete svojega imena? — Stavenski vrh: Hvala za dopis, a mislimo, da »Naš Dom« ni za to, da bi se raval z omenjeno M. Merčnik, dopisateljico »Štajerca«. Pozdrav! — Sv. Lenart nad Škofjo Loko: Držite se »Domoljuba«. Pozdrav! — Gornjigrad: Ne zamerite, a to je cerkvena zadeva! Naznanite jo g. dekanu! — Sv. Jurij ob železnici: Vaša pesem ima dobre misli, a oblika še je pomanjkljiva. Morda nam pošljete kdaj kaj novic? Pozdravljeni!

Besedna zastavica.

Sestavi! Ljud. Flucher.

1	2	3	4	5	6	Časnik
7	2	7	8	9	2	Rodbinsko ime
6	2	3	1	8	10	Vbožjo službo posv. mož
11	12	2	4	13	9	Mesto na Štajerskem
12	2	14	10	5	15	Razdružitev
16	12	5	17	8	6	Storiš, če bi rad kaj imel.

Veliko zalogo**mlinskih kamnov**

iz najboljšega kamnoloma priporoča **Franc Zdolšek**, posestnik in kamnosek v Podgorju, pošta Sv. Jurij ob juž. žel. 18 1—2

Slovenska delavnica Konrad Skaza

St. Ulrich—Gröden Tirol

se priporoča 28 12—12

za izdelovanje vseh cerkvenih umetnih del n. p. svetnikov, križev, altarjev, prižnic, križevih potov itd.

Fotografije, načrti, spričevala na zahtevanje!

Odlikovan z obiskom Nj. c. in kr. visokosti
nadvojvoda Evgena.

Josip Tručl

Največja zaloga biserov, zlatnine in srebrnine, brona in optičnih rečij. — Velika zaloga cerkvenega orodja.

Priporočam se v izdelovanje svetilnikov, svetilk, svečnikov, monštranc, kelihov, ciborij, itd. ter v popraviljanje vseh cerkvenih in altarnih orodij.

Posebno priporočam: nove kelihe v ognju pozlačene ter s srebrom okrašene 500 do 600 g. težke od 50 gld. naprej; nove svečnike za oltarje okrogle, gladke, brušene, 60 cm. visoke po 4 gld. 50 kr.

Velika zaloga namiznega orodja.

Slavnim občinskim predstojništvom priporočam **znamke za pse** po zelo nizki ceni.

Priporočam se veleč. duhovnikom in cenj. p. n. občinstvu v obilna naročila ter zagotavljam, da se bodem trudil izgotoviti vsa cenj. naročila najtočnejše in po nizki ceni.

(20) 12-10

Josip Tručl

Maribor, Grajska ulica št. 6.

Vse po nizki ceni!

Za izdelke se jamči!

Kranjska svinjska redilna moka.

Doktor Trnkoczy-ja sredstvo za pitanje in obrambo poboljša, pomnoži: meso, mast, pasem, zdravje. Zdravi svinji zadostuje na teden 1 žlica med pičo. 1 zavitek po 50 h pri trgovcih, 5 zavitkov za 3 K po povzetju, franko zavoj in pošta v tovarniški zalogi: 8 3—12

Lekarna Trnkoczy, Ljubljana, Kranjsko.

Zahvalna pisma, tudi uradno potrjena, o ugodnih učinkih pri zdravih in bolnih svinjah dohajajo vsak dan.

Gostilna „pri pošti“

v Mariboru,

Tegetthoffova cesta št. 49

nasproti južnemu kolodvoru.

Priporočam mojo znano gostilno, koder točim izvrstna naravna domača vina, vedno sveže pivo ter postrežem z najokusnejšimi toplimi in mrzlimi jedili. V obilni obisk se priporočujoč beležim 15 3—3 s spoštovanjem

Marija Meden.

pri Mariji lurški

P. SREBRE,

Maribor. Tegetthoffova ul. 23. Maribor.

Mnogovrstna zaloga pohištva, 17 24—11

poliranega, iz orehovega lesa in poliranega mehkega lesa; **zofe, divani, matraci, žični matraci, posteljne vloge, preproge, zastori, odeje, rjuhe, perje in puh za podglavnike, brisalke, kuverte in namizne prte.**

Raznovrstno blago

za moške in ženske obleke. Sukno za talarje in cele obleke za velečast. gospode mašnike.

Vse zelo po ceni!

pri Mariji lurški

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila

v Mariboru.

Bolete

za stojino na živinskih sejmi
s tekočimi številkami nareja na
zahtevanje točno in po ceni
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Najboljše se kupi pri obče znani domači zanesljivi trgovini z manufakturnim blagom

Karol

„pri solncu“

Gosposka ulica št. 10 **Maribor**

katera priporoča slavn. občinstvu svoje **pomladanske in letne novosti**, bodisi za moške ali ženske obleke v veliki in lepi izbiri, po **izredno najnižji ceni**.

Sukno (štof) za celo moško obleko (suknja, hlače in telovnik) 3-10 metrov dolg stane gld. 250, 3.20, 4.50, 6.— in naprej do najfinejše vrste, gladki črni rižasti in modno barvani kamgarni, lodni in vsake vrste sukneno blago.

Lepa pristna volna za celo žensko obleko gld. 1.40, 1.80, 2.30, 3.— in naprej do najfinejše vrste v najnovejših modnih barvah; izvrstni lepi svileni robci za na glavo od gld. —.65. —.80, —.90, 1.—, 1.20, 1.40 in naprej do najfinejše vrste.

Velika zaloga perilnega blaga, druka, dobrega platna, gradna za postelje, posteljne odeje lastnega izdelka od gld. 2.— naprej, izgotovljene rjuhe od gld. —.90 naprej, prti, servijeti, brisače, vsakovrstno opravo in mnogo drugega. — Za zanesljivo blago, dobro postrežbo in pravično mero se jamči.

Worsche

poprej Joh. Grubitsch

266 10—3

Maribor Herrengasse Nr. 10

Ustanovljena leta 1868.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 19 v Medjatovi hiši v pritličju

vsprejema **zavarovanja** vsakovrstnih **poslopij, premičnin in poljskih pridelkov** proti požarni škodi, kakor tudi

zvonov proti poškodb.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe **ravnateljstvo zavarovalnice** v Ljubljani, kakor tudi po slovenskih deželah nastavljeni **poverjeniki**.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. — V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta posel. — Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

Slovenec! pristopajte k domači zavarovalnici!

Edina slovenska
zavarovalnica.

Tisk tiskarne Sv. Cirila v Mariboru.

Odgovorni urednik Edv. Jonas.

Last in zaloga kat. tisk. društva v Mariboru.

Trgovina obstoja že 35 let.

Svoji k svojim!